



**R. P. Francisci De Oviedo Madritani, Societatis Iesv,
Theologiæ Professoris, Cursus Philosophicus**

Oviedo, Francisco de

Lvgdvni, M.DC.LI.

§. 2. Duplex sententia circa naturam intensionis reiicitur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95503](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95503)

qualitates recipiunt intensiorem: ergo & potentia. Respondendo negando consequentiam: Ratio disparitatis sumenda est ex peculiaribus rationibus, propter quas in actibus, & aliis qualitatibus intensio admittitur quarum nulla reperitur in potentiis, quæ etiam à reliquis qualitatibus differunt in modo procedendi ab anima per simplici emanationem.

§. II.

Duplex sententia circa naturam intensiōis reicietur.

13 **N**on immorabor in refellendis auctoribus asserentibus qualitatem intendi per maiorem expulsiōem contrarij, paucis enim hunc dicendi modum omni probabilitate destitutum reiciam. Gratia habitualis quantumvis remissa expellit peccatum, ita nihil illius in subiecto remaneat: ergo non potest postea intendi per maiorem expulsiōem illius: ergo alius modus intensiōis debet assignari in qualitate. Maior, & minor absque errore in fide negari nequeunt: consequentia est per se nota. Argumentor secundò: lux, & aliæ qualitates carent contrarij, & tamen intenduntur: ergo non per expulsiōem contrarij: ergo alio modo. Luce meridiana clarescit argumentum, alia non indiget. Argumentor tertio: Quo magis intenditur calor, magis expellitur frigiditas: ergo diuersa pars frigiditatis expellitur calore intenso ab illa, quæ fuit expulsa calore remisso: ergo frigiditas habet partes, quarum expulsiōe remittitur: ergo illarum productione, seu conseruatione intenditur: ergo intensio frigiditatis fit per additionem partium: ergo idem dicendum est de calore, in quo eodem modo licet argumentari.

14 Si dicat per maiorem intensiōem caloris non expelli diuersam partem frigiditatis, sed eandem iam expulsam magis, ac magis expelli, dices entitatem iam corruptam & non existentem fieri magis corruptam, & magis non existentem, & in non esse eiusdem rei indiuisibilis magis, & minus assignabis, & vnum hominem esse magis, mortuum alio non viuentē defendes, quæ omnia non solum à Philosophia, sed à sensu communi abhorrent.

15 Argendum est cum Gotfred. Durand. Auicē. & aliis, quos refert P. Soar. disp. 45. Metaphysic. sect. i. n. 2. asserentibus formam non intendi per additionem eiusdem, sed per mutationem vnius in aliam, ita vt quando calor intenditur totus ille, qui remissus procedit corruptatur, & alius perfectior producat, qui propter maiorem sui perfectionem intensior dicitur, & intensius operatur.

16 Hæc sententia sui explicatione destruit fundamentum, quo nititur, omnes enim, qui negant intensiōem fieri per additionem gradus ad gradum, asserunt accidentia indiuiduari à subiecto, ac proinde non posse reperiri in eodem numero subiecto habente vnam tantum indiuiduationem accidentia numero diuersa. Contra quos sic arguo: Accidentia indiuiduantur à subiecto: ergo idem subiectum adhuc successiue non potest habere accidentia numero diuersa. Probo consequentiam: subiectum habet eandem indiuiduationem intrinsecam modo, ac habebat antea: ergo eandem tribuet accidenti modo ac antea: ergo non poterit accidentia diuersa numero indiuiduare. Si dicas idem subiectum eadem indiuisibili indiuiduatione permansisse posse successiue diuersas indiuiduationes tribuere accidentibus, cur simul non poterit idem præstare, quia indiuiduatio, quæ eadem indiuisibilis diuersas communicat indiuiduationes accidentibus ab illorum indiuiduationibus necessariò distinguitur: ergo poterit illas simul tribuere, etiam si simplex, & vnica indiuisibilis sit.

17 Secundò impugnatur efficacissimè prædicta sententia, quia si intensio fieret per aduentum qualitatis perfectioris destructa remissa, remissio fieret per productionem remissioris intensa corrupta, quod fieri non posse facile probatur. Cum aqua agenti frigido circumdata in pristinam frigiditatem restituitur, calor successiue remittitur, vt experientia ostendit: ergo tunc in primo instanti, quo incipit calor remitti totus corruptitur, & alius denuò imperfectior producit, sed sic est, quod nullum est agens, à quo possit produci hic imperfectus calor: ergo remissio prædicto modo fieri nequit. Minor sola indiget probatione: calor ille remissus non potest produci ab aqua, hæc enim non est productiua caloris: non ab agente circumstante potest enim hoc esse frigidum: ergo à nullo agenti potest produci.

Dices calorem remissum produci à partibus passivis, sed contra est: nam ille calor, vel producit à partibus quæ sunt intra spheram agentis, vel extra illam. Non à partibus, quæ sunt extra spheram agentis, quia cum agens non possit agere in illas propter distantiam, neque illæ quæ minorem actiuitatem habent actiuitate agentis, & consequenter minorem spheram, poterunt agere in partes passivas proximas agenti. Non à partibus quæ sunt intra spheram agentis, quia agens in eodem instanti agit in omnes partes passivas quas attendit resistentia contrarij habet intra spheram: ergo in eodem instanti corrumpit totam qualitatem in illis præexistentem: ergo ab hac nulla poterit actio in illo instanti dimanare: ergo nullum datur agens à quo possit remissus produci calor: ergo hic modus remissionis fictitius est, & chimericus.

19 Tertiò agitur contra hunc philosophandi modum: Agens in primo instanti, in quo applicatur est potens producere calorem perfectum, seu intesum, quem producit postquam alios minus perfectos produxit: ergo in illo primo instanti potuit illum producere, & subiectum intendere illo calore perfecto, sine vlla intensiōis successione, & sine aliorum calorum productione, & corruptione. Nec recurrere poteris ad resistentiam contrarij in hac sententia, in qua tota qualitas contraria corrumpitur cum producit quæ libet intensio: ergo contraria qualitate corrupta potuit absque vlla resistentia perfectissimus calor in virtute agentis contentus produci. Non memini capacitatem passivam, quia certum est hoc in quacumque duratione eandem capacitatem habere.

§. III.

Impugnatur sententia Thomistarum.

20 **V**na est Dominicanæ familiæ sententia, quæ docet intensiōem non fieri per additionem gradus ad gradum, sed per maiorem radicationem eiusdemmet indiuisibilis qualitatis in eodem subiecto. Ita Caietan. Capreol. Henric. Soncinas, & Iauellus apud Suarez supra n. 3. Huius sententiæ explicandæ varios modos refert idem Suarez ibidem, singulos perensebo, quos breuiter reiciam.

Afferunt aliqui maiorem radicationem fieri per acquisitionem nouæ existentie permanente eadem essentia. Hunc dicendi modum impugnat Soarius, quia per intensiōem non tantum perficitur existentia, sed essentia: ergo non tantum acquiritur noua existentia, sed etiam noua essentia. Probat antecedens ex Capreolo, contra quem ad hominem arguit. Hæc impugnatio ad hominem tantum efficax esse posset, & adhuc ex dictis Capreoli existimo non concludere, forsan enim pro Capreolo respondebit aliquis qualitatem perfici secundum essentiam, quia essentia noua aduenit existentia, quæ est illius perfectio, sicuti essentia perficitur per passionem, non verò quia secundum se augeatur, neque aliqua perfectio identificata cum essentia per nouam intensiōem accrescat.

21 Alij impugnant eandem sententiam ex eo, quod qualitas intensior perfectior producat effectus, ex quibus perfectiorem virtutem inferunt in qualitate: deinde perfectiorem essentiam, quia hæc est virtus ad operandum, non verò existentia, si hæc ab illa distinguitur. Occurrunt solutioni, quæ posset dici agens intensius perfectiorem effectum producere propter perfectiorem existentiam, tanquam conditionem, sicut eadem virtus magis approximata maiorem producit effectum, quam sic impugnant: Humanitas Christi ex eo quod existat existentia Verbi (vt Thomistæ opinantur) non producit perfectiores actus illis, quos producant reliquæ humanitates, etiam si habeat existentiam infinitè perfectiorem: ergo ex perfectiori existentia non potest effectus perfectior procedere.

22 Neque conclusionis, neque solutionis placet impugnatio, facile enim poterunt Thomistæ persisterere asserentes qualitatem intensiorem perfectiorem effectum producere propter perfectiorem conditionem, non propter maiorem virtutem, & ad illud quod ad humanitatem Christi attinet, respondere substantiam Verbi non esse propriam naturæ humanæ, sed subsistere loco propriæ, ac proinde in ordine ad agendum propriæ vices agere, & esse conditionem ad illos effectus producendos, quos posset humanitas propria substantia terminata producere, non verò ad illos, ad quos in natura diuina conditio esse potest, quæ propter perfectio effectum mensuranda est, non ex perfectione